

SZEGEDI HIRADÓ.

22-ik szám.

Csütörtökön, tavaszelo 15-én 1860.

Második évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Tanodautca, Lemle-féle ház, 359. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Szegeden házhozhordással: Egész évre 6 ft., — félévre 3 ft., — évnegyedre 1 ft 60 kr. oszt. ért.

Videkre postán: Egész évre 8 ft., — félévre 4 ft., — évnegyedre 2 ft., oszt. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasos betűsor egyszeri hirdetésénél 7 ujkr kétszeres, 6 ujkr, többszörösen 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyos betűsorról 36 ujkr. A nyilatkozatban a háromhasos betűsor ígta tási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetmények Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Alföldi viszonyok.

Állítsunk szobrot Dugonicsnak!

Már a legrégibb korban azon voltak az emberek, hogy jelesek emléket örökítsék.

Az emberi szív a vett jók elfeledésére nagyon is hajlandó, s hányzor fordul elő, hogy a sirhant előfűdi a halottal annak emléket is.

A kegyelettel szövetségbe lépett a művészet, hogy a szellemben nagy embereket ne csak kortársaik lássák, hanem a késő unokák is gyönyörködjenek azon lelkek porhüvelyek alakjában, melyek a közőjért éltek, haltak, fáradtak, mitűdtek.

Az egyiptomi roppant gúlák, a perzopoliszi királysírok, a keletindiai nagyszirti sziklatemetők mutatják, hogy a legrégibb korban is meghozta az emberiség hálaladóját azok iránt, kik jöletére törekedtek.

A görögök nem csak a csatákban diadalt arató honfiakat, hanem a pályaversenyeken győzőket is nyilvános emléksobrokkal tisztelték meg.

Ujabb időben általánossá vált a törekvés, mely a nagy tettek emlékeit ily módon szentesíti.

Azon kegyelet, melylyel a nagy szellemeknek tartozunk s melyet sirukon túl is Röntartani törekszünk, lényegében a legjóképnyebb befolyást gyakorolja azon egész nemzetre, melyhez a megdicsőült tartozik; mert a magasztos iránti lelkeltés a jó példa követésének hajlama, a valódi hazaférzet lángja, gazdag és egészséges tápot nyerne a kegyeletes hálalozolópoknál, melyeket az áldásos törekvéseknek szentült az emlékezet.

Benső életünk s a művészet azon parányi szikrája, mely benne lakik, a gazdagok és élőkölök terméiből újra kilép az utcára, Isten szabad ege alá, miként az őskorban, melyben a kapukról és erkélyekről, a források mellől s a ligetekből a nemzet szellemi képviselőinek képei kedvtőlve tekintettek az előttük megálló tarka csoportra, kedves képeket mutatva a tömegnek, az elhunyt nagykalki fajrokonság önéretét költve föl, s a mindennapi teendők közepette oly könnyen eltempuló szemeket a szépek és jónak látásához szoktatva.

Angolországban a wesztminszteri apátság foglalta magában a nemzet nagyjait, melyben a nagy királyok köpörsei mellett nagy államférfiak, nagy szónokok s kitűnő költők maradványait találkoznak.

Poroszországban Nagy Frigyes jeles hadvezéreknek szobrai állítattá föl.

Franciászószág diacsarnokot állított szellemnagyjai részére.

Bajorországban a híres Walhalla ugyane célra szolgál.

E kivételes intézmények mindazáltal kevés hatással vannak a népre s az általános műképzés engedelésére.

A népnek, a városnak, az országnak kell szobrot emelnie azok örökítésére, kiket kiválólag övéiknek mondanak, s ott, hol e vagy ama nagy férfiú született, lakott, mitűdött, kell hogy emléksobroba hirdesse tetteit.

Van-e nemzet Európában, mely a vítétség, a hírség földőldöz, a megtűrtetlen hazafiság több és szebb példáját mutathassa föl, mint Magyarországot? Nincsen!

És van-e ország Európában, melyben oly végzetlen keveset gondolnának a szellemnagyk örökítésével, mint épen Magyarországot?

Nincsen!

Szent Lászlónak, Nagy Lajosnak, Korvin Mátyásnak, Hunyadi Jánosnak, Zrínyi Miklósnak, Kinizsi Pálnak, Kazinczy Ferencnek, Kősegy Ferencnek, Vörösmarty Mihálynak és sok más a hon körül akár a csatatéren, akár a szőszéken, akár az irodalom terén kiváló érdemeket szerzett hazafinak nines még nyilvános emlékszoja e hazában.

Szabadjon kérdésen, miért maradunk el mi, épen mi e szép törekvésben?

Miért ne legyen épen a magyar nagy embernek, a magyar hősnak, a magyar irodalmi vezérnek emlékszoja magyar földön?

Azon szellemnagyk között, kik méltán megérdemlik a nemzet hálás emléket, nem utóso helyen áll Dugonics András.

Nem hiszünk, hogy találkoznék olvasóink között, ki nem ismerne Dugonicsot, ki nem tudná, mi volt ő a hazának, a hazai irodalmának.

Dugonics András a hazának tudományos műveltsége s a szükséges ismereteknek a honban terjesztése körül oly sok érdemmel dicsekvő kegyesrendi szerzet tagja volt.

Ó vala első, ki, miután szintén a régi görög történelméből meríté első irodalmi kísérleteinek szeméjét és tárgyait, ez ki nem elégíthet őt s a hazai történet mezejére lépett, hogy ne csak az urakkal, hanem a néppel is megismertesse ama kincsét, mely elődeink példájában s e példa követésének nemes ösztönében rejlik.

Dugonics volt első a magyar hazában, ki regényalakban írta meg a honfoglaló ősök történetét.

Első ilyenmű műve Etelka volt, mely még szerző életében harmadik kiadást ért, mi, ha megdondoljuk, hogy ma is a ritkaságok közé tartozik, legszebb elismeréssel tekinthet Dugonics utóiró érdemeinek.

A magyar nemzet nagyjai, aprjai, főir és szolgáló egyiránt megszerette e munkát, mely Árpád korát állítja az olvasó elé s az ősi szokások megismertetését előzoja.

Nem lehetünk eléggé hálásak Dugonics iránt, ha megdondoljuk, hogy épen azon időben, midőn nyelvünket a legnagyobb veszély fenyegette, a legsikeresebb eszköz — a megkedvelté, vonzóvá tétel — használta föl megmentésére.

Etelkát a Baresay Ákos fejedelem korából merített Aranyperccek, ezeket Jolánka s ezt ismét Cserey s más, a közönség által mindig érdeklél fogadott és olvasott művek követték.

Nem csupán a regényirodalom terén volt kitűnő Dugonics. A drámairodalom magyar történet voltát is neki tulajdoníthatjuk, tanuk erre Toldy Miklós, Kun László s Batori Mária című színművei, ez utónál átdolgozva ma is adják színpadainkon.

Még ezzel sem elégedett meg városunk nagy szülötte. Saját művein kívül Gyöngyösi István költeményeit is kiadta csak azért, hogy ezek is eredeti magyar épségükben jussanak a közönség elé.

Nagy érdeme Dugonicsnak, hogy az akkori írók szokásától eltérve, műveit semmiféle

hizelgés fejében senkinek nem ajánlgatta azért, hogy helyette kinyomassák.

Dugonics érezte műveit belerejét s erre támaszkodva, tudta, hogy a közönség önmagukért tiszteli könyveit s így senki segélyére nem szorult kiadásukban, vagy hogy világosabban szóljunk, senki kegyelmét nem kereste. E derék férfiú maga mondá, hogy „minden munkáját nemzete hasznára és időtöltésére szentelte; hogy jutalmat sem nem kér, sem nem vár fáradaimért, sem panasza nem fakad ajka, ha elismerés helyett szemrehányásokkal s megtámadatással találkozik; mert nemzetének és hazájának szolgálai legtöbb kötelességének tartotta.”

Valamint a világmegváltónak előbírnoke volt János, ki tudatta az emberekkel, hogy előjövő az, ki megajvandja az embereket, megfiszitván őket búléktől; úgy Kazinczy Ferencnek előbírnoke tekinthetjük Dugonics Andrást, ki meg volt győződve arról, hogy jövend utána egy nálánál is nagyobb nyelvapostol, hogy megajvitsa a nyelvet, megtisztítván azt a hozzá tapadt nem magyar salakoktól.

Szent sugalat szállta meg Dugonicsot, mely azt mondá neki, hogy csak egy állhat fön nemzete, ha híret nevét a feledékenység örvényéből kiragadja.

Dugonics kortársai (értem a nagy tömeget, a népet) azt sem tudták már, ki vezette őseinket e földre, arra sem gondoltak többé, hogy ez ősről megemlékeznünk, őket tisztelnünk kötelességünk.

Az is jól tudta Dugonics, hogy célja elérésére semmiféle latin vagy francia nyelven írt tudományos történelmi mű nem segíti, hanem hogy magyar nyelven kell ősei viselt dolgait ezer meg ezer könyv letűrölhetlen emlékkövére vésnie.

Törtélen volt az út, melyen haladt, s akadályokkal teljes. A nemzet eleje, a nagy urak idegen nyelvekhez kapkodtak; a tudósok oly igen ragaszkodtak a latinhoz, hogy nem csak egy bettől sem akartak irni magyar nyelven, (hihetleg egy voltak, mint sok mai író, ki nem akar a helyesírás újabb szabályai szerént irni azért, mert nem tud, s mert tanulni nem akar) hanem még gúny tárgyává tevék Dugonicsot azért, mert a közép számaru enyélő könyveket irni nem állt s mivel magyar szavakat kohol. (Ez ellen is még sok tudósak van kifogása napjainkban, különösen azoknak, kik a nyelvújítási mozgalmakat nyelvrontásnak hémálták.)

Dugonics csak ritkán s nagy mérséklettel felelt azoknak, kik megfájdították.

Felt helyette az idő, mely érdemei elismerésétől hangzik vissza.

Már példabeszédekének kiadója ezeket mondja róla: „Napról napra szaporodik azoknak számuk, kik Dugonicsot a közőjára álltallták, hogy a diákos tudományok mellett, bár még ezer esztendőig így follyanak, nemzetünknek csak parányi része juthat a kultúrara (művelődésre), azaz e erőtetve, minthogy ami nem sajátja a nemzetnek, az nem is válhat természetessé: a közép pedig nagy dereka a nemzetnek, melytől emke ereje és hatatósága függ, legkissebb vétke nélkül a hasznos eszméretűl örökre megfosztatik és az országnak irtoztató kárával a leggyetlenebb tudatlanságra kárhoztatattik.”

E sorokban rejlik Dugonics érdemeinek egész nagysága.

Nem hallgathatunk el még néhány sort, melyet ugyan a példabeszédek kiadójá, K. Kriosztóm a nagy emberről mond. „Hogy mi egy nagy embernek érdemeit — írja — méltán büszkesztük, azon időbe és körülményekbe kell magunkat helybeztetnünk, melyekben az jeles elméjét s szolgálattartását nemzete eránt kimutatta. Mert most már nem nehéz megfogni a nemzeti nyelv kultúrájának (művelődésének) szükségét, melynek világoztatásán negyven (ma mondhatjuk nyolcvan) esztendőttől fogva dolgoznak a tudós hazafiak. Hanem mikor ez az igazság a mi nemzetünkkel borzasztó homályban s sötétségben fenngették s az ellenkező ítéletek még tapogatói sem engedtek, akkor mondom, nem közönséges elme kívántott arra, hogy az akadályokat meggyőzze, s a sokféle hasznossal bővelkedő igazságot napfényre hozza.”

Dugonics harmincegy évig volt egyetemi tanár s mint ilyen számtalan tanítványát teríté azon utra, melyen ő vezéressilágként élte túl.

A szegedi temetőben tiszteltet gerjesztő egy-szerű emléklörök alatt hamvadnak porai; ezt is nem a nagy magyar közönség, nem a szegedi nép, hanem a szép eszméit hűn követő rendtársai emelték neki.

Sokszor gondolkodtam afölött, nem lenne-e méltó e nagy városhoz, sőt az egész hazához, ha e nagy férfi emlékszóba állna azon város terén, melynek szülőföle volt, melyre annyi fényt árasztott s melyet annyira szeretett, hogy élte végnapjait falai közt töltötte.

A lelkes Szeged a közigyék terén sokszor nyomban követte a fővárost, sokszor egyidőleg működött vele, nem egyszer megelőzte azt.

Nem kell mondanom, hogy Szegedhez méltóbbat nem tudnék egyhamar a hála és kegyelet lerovásánál, melyvel e nagy szülőföle tartozik. Szinte hallom, mint mondja egyik-másik polgártársam közül: A szobor fölállításához pénz kell, már pedig semminek nem vagynak inkább szükségben, mint épen a pénznek.

En erre azt felelem, hogy nem kell biz ahoz pénz, csak jóakarát; a jóakaratuak meg azt hiszem nem lesznek szükségben.

A pozsoniak segíteni akartak horvátországi testvéreinket, s egy műkedvelői előadásból 1000 ft jövedelmet kaptak.

Akarjanak a szegediek Dugonics-szobrot és néhány műkedvelői előadás meg fogja teremteni azt.

A mostani szintársulat virágvasárnapján el-hagyja városunkat s a másik csak az ősz elejével köszönt be nálunk.

Ez időköt használva 15—20 előadást rendezhetünk, minden vasárnapon egyet, hogy a hétköznapon elfoglalt iparos és munkás is megviharos-sa szent céla aldozatát.

Husz előadás, ha a közönség nem hagyja tressen a házat, 6000 ft jövedelmhez s ennyi elég, hogy a szobrot fölállíthassuk.

A legjobbak legjobbjai szülvőre vették ez ügyet s mélytől a hatóság engedélye, mely iránt nem kételkedünk, kieszaközöltetett, a már szervező-félben lévő lelkes műkedvelők megkezdendik mű-ködésüket.

Nem hiszünk, hogy városunk minden szel-lemdús hölgye kész örömmel nem ragadja meg az alkalmat, melyvel hona egyik nagy és szülvővárosa legnagyobb férfiak örökösét eszközölheti. Uraink már nagygyűlésben fölkarolták az eszmét és létesíté-sére mindent elkövetnek.

Nem szükség mondanunk, hogy az ily nemes cél kedvetri közreműködés a honfű és honleányi erények közé tartozik s hogy az mindig dicséretre válik a közreműködőnek.

Hogy magasztos s követésre okvetlenül méltó példákat idézzek, újból a pozsoni műkedvelőket említem, kik között Desewffy, Eszterházy Franciska és Eufémia, Zichy grófnő, Esz-terházy és Festetich grófkokkal s más a tár-salmi műveltség színvonalán álló urakkal és höl-gyekkel találkoznak.

Ha e terv sikerül, miről nincs okunk, hogy ké-telkedjünk, véghetetlen sokat nyer Szeged általa; mert Szeged lesz az első város Magyaror-szágbán, mely nagy emberének emléké-

szlopot állít, és Szeged lesz az a város, mely után a többi magyar városoknak indolnuk kellend, hogy a haza elisme-résével találkozzanak.

Tehát: Állítsunk szobrot Dugonicsnak!
Kempelen Győző.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

Ujabb fejlemények.

— Az „Orrosi Lapok” megkísérlett vegy-bontás után az ugynevezett Lillionaise szert megsza-gosított lógnak állítják, minek árulásával az illető szabadalmas a legnagyobb nyereséget követi el.

— A dohos vagy bármily oknál fogva roz-szagu bort úgy lehet helyrehozni, ha új kenderkö-tel 48 órára a borba eresztünk, s aztán a bort lefejtjük.

Szegedi tárogató.

§ A m. tudós társaság részére adakoztak nagyságos és főtisztelendő Kreminger Antal prépost és belvárosi plébános ur ivén: Kreminger Antal a háza 12 ft, az alapa 12 ft, Szűts Antal a háza 10 ft, az alapa 10 ft, Stümeghy Károly a háza 5 ft, az alapa 5 ft, Vinkler Bruno a háza 5 ft, Nagy Alajos a háza 3 ft, az alapa 2 ft, Taschler a háza 5 ft, Czimeg József a háza 5 ft, az alapa 5 ft, Nagy Pál a háza 2 ft, az alapa 2 ft, Lenécs Kornél a háza 3 ft, az alapa 2 ft, Melicher Nep. János a háza 2 ft, az alapa 2 ft, Stuel Sándor a háza 1 ft, Missó Illés a háza 1 ft, Mudrik László a h. 2 ft, Kiss János a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Nagy Lukács a háza 5 ft, Jakabovits Gyula a háza 1 ft, Minorita Convent a háza 5 ft, az alapa 5 ft, Ur-bán Orbán a háza 1 ft, Trencsenyi Illés a háza 2 ft, az alapa 2 ft, Erdős Aurél a háza 1 ft, Krup-pai Cajus a háza 1 ft, Hilkó Benjamin a háza 1 ft, összesen 122 ft.

§ Ugyan a tud. társaság részére főtisztelendő Draboss Gergely alesperes és szőregi plébános ur 55 ft-ot gyűjtött, melyhez járultak: Draboss Gergely a háza 5 ft, az alapa 5 ft, Bodnár Endre a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Zehl József a háza 2 ft, az alapa 2 ft, Dely János a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Károlyi Ferenc a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Kovács István a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Bolint István a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Kodács Sándor a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Kempf Antal a háza 3 ft, az alapa 3 ft, Nály József a háza 5 ft, az alapa 5 ft, Nály Maté a háza 1 ft, Nály Ignác a háza 1 ft, Jónás Mátyás a háza 2 ft, az alapa 3 ft, Lichtenhal Ferenc a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Schmidt József a háza 1 ft, az alapa 1 ft, Stroz Károly a háza 1 ft, az alapa 1 ft, összesen 55 ft.

§ A lelkes kisteleki plébános, főt. Bezdány Ferenc ur 46 ft-ot küldött be a tudós társaság pa-talójára és alapítókéj növelésére. A legnagyobb részt ottani földművelők adták.

§ Dáni Alajos polgártársunk 14 ft-ot küldött be szerkesztőségünkhez, melyeket horvátországi szűkölődő testvéreink számára gyűjtött. Ez összeghez járultak: Schardt József 1 ftal, Ottovai József 1 ftal, Dáni Alajos 2 ftal, Szokolovics János 1 ftal, Wiedermann János 1 ftal, Kívics Nándor 1 ftal, Kukovetz György 1 ftal, Kukovetz Mihály 1 ftal, Mihályfy ügyvéd 1 ftal, Várady József 1 ftal, Bó-szitis János 1 ftal, Kovács orgonakészítő 1 ftal, Kovács János faragó 50 krral, Kosztszki József 50 krral.

§ A szükségét szenvedő horvátországi testvéreink javára tartott szini előadásban meg-tölt a színház. A pénztárt Szabó Imre pol-gártársunk kezelte s a rendes jövedelem kívül 18 ft külön adományt is vett át a színházlátogatók-tól. A tárgyára nézve jól választott „Falusiak”-ban mindenki kitelhetőg jól játszott Berzenyit ki-véve, kiből nélkülözöttik ama művészi finomságot, melyhez Károlyinál szoktak; nevése pedig annyira nem méltott urhoz illő, hogy bármely sor-koromban is megbortáraznának rajta. Tökés Emilia, mint e szerepben mindig, remekelt. Pa-jor Anna urölgy a mohácsi koldus keserves panasát úgy szivrázó hangon énekelte, hogy kevés hazánkfiának s leányának nem jutott észbe az ama esatáron harcképtelenné lett hősök szivszagátó jászava. Kemény ur, mint mindig, midőn élees sorait fölolvasta, folytonos vidorságban tartotta a közönséget. A jövedelem fele legközelebbi horvát vé-reinknek fog megküldetni, kiket, mint a „M. S.” mondja, meggyőzend ez alkalom is, hogy a magyar nemzetben szerető testvért bírnak. A jövedelem 100 ft, melyben külön adományképen 18 ft-ot van. Burger Zsigmond nyomdátalajdonos a színházlatok ingért nyomatata, a színházlatlajdonosok és a nögyelet a rájuk eső jutalékról lemondtak. Gold-ner és Zinner urak pedig a színházat díj nélkül világították. A főbebi 100 ft a nálunk letett 14 ftal együtt a zágábi „Narodne Novine” című lap szerkesztőségéhez küldetnek.

§ A szegedi kaszinó közgyűlése által az eddigi szabályok célzerűbb átdolgozására ki-küldött bizottság tegnapelőtt kezdte meg műkö-dését.

— F. Szabó Amália mára hirdett jutalom-játéka elmarad.

— Holnapután Jánosi E. mil jutalmul a Tündérnyujtak adják színpadunkon, mely elő-adásra közönségünk és a főváros kedvelt művésze Szerdahelyi Kálmán a jutalmazandó iránti szí-veességgel lerandál hozzánk, mi kiválólag érdekessé teendi az előadást.

§ Városunk derek polgára, idősb Lefter Mihály, ki az első között volt, kik e városban a kereskedést újabban megalapították, élte 85-ik évé-ben tudóséllésben kimult. Tetemei a görög egy-ház szertartása szerint tegnap tetették az örök nyugalom helyére. Hátra maradt gyermekeit, unokáit és dédunokait vizsgáltja azon tudat, hogy a leg-beeséssel gyümölcs nem maradhat a fán, miután megért.

100. — Hétfőn reggel 6—7 órákor a hém-erő a fagyapont alatt 7 fokot mutatott. Ezek elletetés-tümeney a télből meleg napokhoz, melyeket min-denféle villámások és menyörgések követtek. A rég mult években kevés jegyeztetett föl a természeti tümeneyekből, pedig nem érdektelen, ha a föld legnemeseb lénye néha néha gondolkodik az emberek világának esadás környezete fölött. Az észlelés mense-ösztűnet esik az emberek adta a természet.

100. — A belvárosi egyházterti nagyszéri emelkedésnek néz eléje. Kétfő építésznek egyike már megkezdte a három homlokzatos emeletet házat, mely disze lesz nem csak az emilitet térnek, de az egész városnak is. Ezen annál inkább örövendünk, minthogy e helyről az általunk is ostromolt vitvilló elkarlítottak.

100. — Öregeink, kiknek az élettapszta-tokból a legnehezebb rész jutott, az önkölás, igen sokszor adják jelét, hogy nem épen arról gon-dolkodnak, mit ir a napját? Noha a nemének a eszi-öt és az álmoskönyvek szorgalmazása burválógi, a férfiak jobban szeretnek az időbe nézi. Így lesznek ők aztán jövedőmondók. A napokban sok jó öreg jövedőjelét a tavaszleiben esett nagy hóból a roz aratást a gabonára néz. Más tekintetben meg jó aratást is várunk, s ezt is az időből nézik ki. A halbőség gabonaszűk évekre van jövedője. Szerintünk legjobb előjelek, ha kikészítjük a szer-zőmatot és neki látunk annak idejében, amint szok-tak magyarosan. Az is igaz, hogy viharok és zivatárok is jöhetnek, de ott van a magyai: biz-tosító társulat sok jó derek férfi vezérlete alatt, ebben soha nem fogunk csalódni.

§ Lapunk mult számában közöltük, hogy her-ceg Eszterházy lelküldeni nagyszéri képtárat a nemzeti muzeumba, hol a többi tárgyak közt fog kiállítatni. Most biztos forrásból hozzá tehetjük örövendés toldásul e hírek, hogy a muzeumunk összes képtárat háromszorosan meghaladó gyűj-te-ményt a ragylelki herceg nem vitéti többé vissza Bécsbe, hanem a nemzeti muzeumunk ajándé-kozza azon kikötéssel, hogy Eszterházy képtá-ri legyen a neve. E nagyszéri képtár őrt a her-ceg maga fizeti. Ha e dicső példa több förrat in-ditana követésre, muzeumunk múnkiesken egyike leend a legazdagabbaknak.

§ Biarmegyeének is lesz gazdasági egylete. Gróf Haller Sándor tudatja a birto-kokkal, hogy f. hó 20-án d. 3 órákor a nagy-vári kaszinó termeiben lesz a szervező gyűlés.

§ A magyar tudós társaság házára e hó 13-ig 217,620 ft 21 kr gyűlt be. Az alapítók 700,000 ft teszen.

§ Amerikában, Uj-Yorkban, az ipar meg-mérhetetlen nagy és minden műfogásokban ott szá-zadokkal vannak előbbre, mint mi. A sok közül egyetlen a maga nemében ott a fogászat. Az ottani fogorvosok és művészek a világon legelsőek. Az ottani éghajlat igen kedvezőtlen a fogra nézve, s örege, apraja fog nélkül járva, hacsak az orvosok nem se-gítenének e hiányon. Vannak it is ily nagyszéri fogászat-foglalások, hogy azokon kitenni csaknem teljes lehetlenség. És mégis sikerült egy német er-dei Diessenbach nevű fogorvosnak kitűnő talá-lmányával a közögmélet magára venni. Ő t. i. bo-rostyánkötél készíti ily fogakat, melyek a valódi fo-gakotól s foglatjától a foghústól semmiben sem kil-libőzök, s e mellett alkalmaszabatságos nézve a va-lódi fogakat minden elnyelvén bírnak. A fogkészítők szövetkeztek s 20,000 dollárt ígérték neki, ha titkát nekik eladja; de a föltaláló felelet helyett szabadal-mat vett, s maga fogja készíteni új találmányt fo-gait s ezota a fogorvosok közt ő a legkeresettebb ember. Mondják, hogy Ausztriában vess szabadal-mat s már Pesten Cohn L. J. fogorvosnál összekötte-tésbe lépett. Ugyan Cohn ur jelenleg városunkban mulat s szétküldött hirdeménnyel figyelemfelhív-ját mindazokat, kiket jó fogakról megfosztott akár a szerencsétlenség, akár a sok édesség. Cohn ur a „Hétfőjeledelemhez” emizett vendégülön lakik s mind fájadalom nélküli (nem neki nem fáj, hanem az a nem éri, kinek fogát húzzák) foghúzáshat, mind új fogak beakasztása ajánlja szolgáltatást a közönségnek.

§ Lapunk szorgalmas munkatársa Remellay Gusztáv értesíti az illetőket, hogy ifjúsági beszélei harmadik kötetét képező „Szent István, hazánk első

királya" című ifjúsági elbeszélését, Burger Zsigmond nyomdátalajdonos mindenkinek, akik illet, hűsvét napiját mulattatni el fogja küldeni. Hazánk bironok hercegaldonnya megengedni méltóztatott, hogy Remellay azt 50 éves áldozatságá tünne emlékre adhassa k. E kötetet plinksdör egy „Sz. László” című elbeszég fog követni.

— Téli Emilia, ki színházunknak csak nem rég volt tagja, Prágába a dalszínházhoz menvén vendégzerepelt, föllepése hatóságilag megtiltatott, mert az ott szállásoló magyar katonaság demonstrációjától tartottak hazájuk leánya mellett. (Delejtől.)
A „Hölgyfutam” előre bocsátván, hogy most már nem sok közlünk van a párisi divathoz, mégis közli a legújabb divatrujnyát, egy izzól: „végre komoly lépéseket tesznek a formátlan krinolin száműzésére. Határozaton érvényt kezd nyerni azon szándék, hogy az első császárság divatjai léptetessenek újra életbe. Rövid ujjak és magas derékek, övek és csatok.”

(Gyermekrablás). — Hivatalos uton következő gyermekrablás körülméit, melyet Hegedűs István sz. kir. utsterncel szolgálta volt Miklósy Erzsébet elkövetett, ki is gazdaja tulajdon 2 éves fiúgyermekét orozva magával vitte és eltűnt. Mik

lósy Erzsébet körülbelül 30—32 éves, bekécsanadmegei szarvasi születési, evang. vallásu, hajadon; ösntő 6-kán vagy is vasárnap délelőtti Isten szolgálatá alatt Éstővevny-szigetből (Györmegye) szolgálat helyéről megszökött, gazdájának íróasztalát fölörvén s mindenét fölkataván, 20 ujfírt magával elorzott, azonkívül 5 darab kék keskeny stráfos és vöröses vánkott, új alsó nánkübbel és vagy is chilav, s fehérpertivel elészívte, egy nagy pipant meg készültlen állapotban, egyedül fölül és alól fölvarva, alól nánkübbel, teje barua perkaik apró pontocskákkal, egy szörködött vagy is télsihávt vöröses szegélyvel, a közpe kockás sárga arany szín; több fehérmetű, lepedő és törülköző, mindenféle kis gyermekruhák, fehérmetű és fölöltő, egy szinten többi közt asszonyi hosszuruhá, egészen új, egyik vatmól vörös s kisse zöldcsokkás, másik új kékfestett lefelé álló kis fehérrosszakkal és 1 arany inggombot.

A nyomoztatott személys leírása: tolvaj nő alacsony termetű, vékony, sovány és bágyadt hosszszűk arcu és orru, gesztenyeszín ritka haj, barnás színű, rendes zájt, egyik keze középső ujján kevéssé friss égés látható: öltözete volt elmenetlene: nevezett kékruha, egy téli stráfos vörös és kékkes nagy kendővel feje és deréka bekötve, kék szőrharsnya s viselt cipő, fekete viselt orleans-ott-

honka; beszél kevéssé tótos kiejtéssel magyarul jól s tótló tökéletesen.

A gyermek leírása: 2 éves, fügyermek, kevéssé hajlott orru, egészen friss arcu színi, nyulánk termetű, az orrán keresztül esztől okozott fehére keskeny sebhely látható: öltözete a fején fehérpék fedőkesce kétéle fehérpékéből, hosszú ruhácska vatmólból, vöröses kockás harsnya s kis cipő, fölöltő: tarkaperkált kis blonze: haja szokás apró; szemé kék, a gyermek kevéssé beszélni kezd magyarul. Több kár még eddig nem vala föloldozható.

Szűkese alkalmával a szobát bezárta s annak kulcsát magával vitte: hallomás szerént felegyre Győről a vasuti vonallal Komáromba vette útját, többinek bizonyítása szerént a Vághatóról bidján ugyazonaz nap mintegy 5 óra tájban kimené, egy parasztkiszen hihető Ersekújvárra, onnét alkalmasint Pestre, minthogy ott ezeltől szolgált, az ottani vasuti vonalon leutazott, egyebet mit sem tudhatni föle, nyomozandó leginkább Komáromban, Pesten és hazájában Szarvason, mert utelen jelen nincsen.

A gyenge gyermeknek a jelen zordon időjárás elleni megóvása tekintetéből fölkeretnek a föllepéleni hatóságok, miként e szűkevény letartóztatassák s a győri szolgabírói hivatal rögön értesítsék, hogy ekként az elkeseredett atyja gyermekéért rögön emelkedsen.

TÁRCA.

Szegedi sétat.

I.

Mi szegediek azon alázatos kérest intézzük Luna asszonysághoz, méltóztatassék tisztességes arcát nálunk mindig hét óra előtt kimutatni, mert tudja meg, hogy ha holdvilág áll a naptárban, akkor a világításbérlő urak a lámpákat nem gyújtják föl, s így bizony kinek kélt lámpája nincsen, kénytelen a sötétségben botorkálni, sőt néha orra is bukni, — mert hát bajos a 19-ik században a sötétséghez szokni.

Csak minden „aprét” játszik az ember, akkor nem jó a „bakala tiszta”; minden egyében szép és kívánatos a tisztaság. Tapasztaljuk ezt most is, midőn a kövezet tisztítottván, valahára a sz. György utcára is került a sor; mely, noha a főtárvárosnak főutcája, még is 4, mond négy év óta nem része-sülhetett e szerencséből, egy hogy némely helyen két lábnyi mélységű sár fektült a kövezet tetéjén; minőlfogva ha vidéki ember kocsizott régig rajta, az ugyan nem képzélő, hogy kövezeten jár, s minthogy egy része az utcának igen keskeny, itt a házak falát olyanmilyra befecskendezte a sár, hogy az idegen, ki ezt látja, bizonynyal nagyon csudálkozza magát azon különös izlésen, mely szerént az emberek sárral meszelik házaikat. — Pedig ha igaz, mint tagadni nem szabad, hogy a keresztvít tisztára mos mindent, úgy megfoghatlan, hogy épen ezen ősete, mely tudunkkal már négy keresztvészen ment által, a legpiszkosabb. Hajdanában, mielőtt még az utca néve föliratott, a nép „biroutének” nevezte, mert történetesen egymástkövette három városbíró lakott benne. Később, midőn az utca fölírast nyerte, minthogy a régi sz. György-egyház romjai ezen utcában állottak, „sz. György” nevezetet kapott. Ezelőtt tizenegy évvel, midőn városunkban több utca új nével tiszteltet meg, azon kegyeletnél fogva, melyly Szeged legjelesebb fá iránt méltán viseltetik, ki ezen utcában szillett és halt meg, „Dugoniesutca” nevezetet nyert. Végre midőn az újabb időben több utcánk újra kereszteltetett, Dugonies nevét is letörölték a lón ismét sz. György-utca, noha az egykori sz. György-egyház jelenleg elemi tanoda, s noha nem tudjuk elképzelni, rég sirjában porladozó Dugoniesnek mit vétethett, hogy az ő neve is számkivetésbe került.

Ha már több nagyvárosunk példáját követni nem akarjuk, s nem tartjuk érdemesnek, hogy valamelyik utcánkat, s ezzel önmagunkat, Kazinczy nevével tiszteljük meg, legalább adjuk meg Szeged legmagyobb fiának azon eskélyeséget, melyely emlékének tartozunk, s nevezzük ezen utcát „Dugoniesutcának!”

Ne vegye rose néven Szerkesztő ur, hogy némi szánár dolgokról kénytelenittem szót tenni. Voltak nálunk ezelőtt is szamarak, de ezek legalább nem állottak utunkat, jelenleg azonban annyira elszaporodtak, hogy az utat is alig mehet fölük az ember. Igaz, hogy elég terehet cipelenek, de azért mégis szűkebb korlátok közé lehetne ökömeket szorítani;

értjük: a vízholdó szamarakat. Néha öt hat is megy egy csoportban s mindegyikén két putnyó esing, de nem ám a kocsitón, hanem a járdán, egy, hogy gyakran kénytelen az ember vagy a járdá mellé a sárba letérni, vagy ha szerencsére kapu van közelében, az alá húzódni. Tisztelet minden kenyérkeresetnek, de ne történjék mások kellemetlenségére.

(Kemény.)

Szegedi régi emlékek.

IV.

Szegedi őseinknek harsi vitézségét a történetkönyv több helyen följegyezve találjuk, azért jelen sorainknak nem is célja azt igazolni, mint a már elismertett újabb, tán kevesek által ismert történeti adattal támogatni.

Fessler¹⁾ és Horváth²⁾ jeles történetíróink is említik, hogy 1735 dik évi tavaszában az országban helyreállított béke nyugalomt megzavart egy időre a vallási szabadságaikban megsértett szerbek lázadása, kik Szegedinecz Péter, különben Péro, Sebestény János, Pásztor Endre és Szilasi István által fölbulvija Békés Csanád, Zárand megyében mintegy 7000-an fegyvert fogtak. Fessler szerént céljuk vala Áradot hatalmukba visszakeríteni s a Rodostóra futott öreg Rákóczi, ki azonban tudtuk nélkül ekkor már meghalt, visszahívni. Egy évig tartott garázdálkodásuk, az illető megyék által fegyverbe hitt lakosság által Erdőhegyenél 1736. tavasz 4-én részént fölvettek, részént elfogattak, a főcinkosok halálra, az elesébitottak többévi fogságra ítéltettek.

Igy adja elő a két történetíró e lázadás kezeltét s elenyészését, nem említtve e csoport kicsapongó dúlásait, mely mégis oly szigorúsággal lón büntetve.

Damiani László bő tudományú piarista volt ezidőben Szegeden szónoklati tanár, ki 1735. nyarától 1-én Szeged városa tanácsához a kérelmére épített új színház³⁾ megnyitása napján tar-

¹⁾ Minél többször méltóztatassék sétatli s a szépen írt eredményt hozniak sétatliani.

²⁾ X. 55. lap.

³⁾ III. 433.

A színház keletkezését így adja elő a jeles szónok: Sétatli volt Damiani László, aki a évny 4. fölgyfűkkel nevezett hájónak megkezdését szemlélté. Vissza utjában egyenesen a tanácsbába indúl, tisztelettel fogadálkít, és előadva ott a Tiszapartján látottakat, szoba hozza, hogy az ékesesszáli tudomány emelésére s virágzózá tételére mely célzattal vala Szegeden egy színház. A nemes tanács együtt lévén, hallva kedves tanácsnok okaját, azonnal el is határozta a színház építést. 1735. nyarától 1-én fölépült s megnyitott a színház, és a jeles tanár emez ünnepeket arra használtá föl, hogy remek ékesesszáli beszédjében megköszönje a városi tanácsnak eme áldozatkészségét. Néhány év múlva ugyan, midőn akkor elszárvolt szeg. beszédét nyomtatásban kiadta, megkezdte sétatli föl Privigyeről, hol akkor lakott, hogy e színház épület Szegedről távozta után nem sokára egy nagyobb száju mint testi egyén befolyása miatt rongált állapotba jutott. — Hát nem volna érdemes is, érdemes is kiműdni a helyet, hol ez fölállítva volt s annak remény-lét eredményét bővebben kiműdni? Szegeden találkoznak még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körülmétséinkre, ha nem is saját tapasztalásból, legalább atyáikról rájuk maradt hagyományból, tán ittott elszört iratokból is tudniának kelőleg megelégní. Azok, kik e szép, történetileg is nagy város történetét leírásának még jeles hű emlékező tehetőséggel bíró öregek, kik az általunk közlított régi emlékekben ittott elszört s fölvilágosított körü

